

CYBER AWARENESSSI

Fantastična radna
bilježnica i bojanka
o sigurnosti!

Svi smo na internetu! Jesmo li svi sigurni?

Ništa lakše!

Zabavne slike za bojanje,
zabavne priče
i slasni recepti na temu
cyber sigurnosti.

Zastrašujuće vijesti

„Djeco, jeste li spakirali vaše školske torbe? Kasnite, škola počinje uskoro!”

„O ne, jako sam umoran!”

„I ja sam, ne da mi se. Ljetni praznici su bili super! Spavali smo do kad smo htjeli i radili što smo htjeli.”

„Najbolja su bila dva tjedna na moru. Skupio sam puno školjki.”

„HA-HA, i zakopao sam tatu u pijesku.”

„Ali, uskoro će biti zimski praznici. Ići ćemo na izlet u planine.”

„Tako je, radujem se mama! A sada moramo krenuti inače ćemo zakasniti!”

„Hej, pogledaj Lukas je stavio nešto u chat” „Šta je to, da vidim!”

„Najnovija vijest. Političari odlučili da ćemo ove godine preskočiti zimске praznike.”

„O, ne! To nije lijepo!”

„Moramo reći drugima. Odmah ću podijeliti ovu vijest.”

„Stanite djeco! Ne prosljeđujte! Zašto da ne provjerimo prvo da li je to stvarno istina? Puno je lažnih vijesti na Internetu.”

„Hvala, AwareNessi! Lijepo je vidjeti te! Bolje da tu informaciju provjerimo u školi. Sigurno će razrednica o tome nešto znati.”

„Tako je, djeco. Kasnije ću vam pokazati svoje slike s praznika. Za sada, budite dobri u školi!”

Žuta, plava, narančasta?
Boje ne lažu. Obojite
sliku kako želite!

FAKE
NEWS

NEWS

FAKE
NEWS

NEWS

FAKE
NEWS

NEWS

FAKE
NEWS

FAKE
NEWS

Lažne vijesti imaju puno lica

Puno se priča i piše o raznim stvarima na internetu. Nije ni čudo da sve nije istina. Ali neki ljudi namjerno šire nevjerovatne priče. To se zove Lažne vijesti ili eng. Fake news. Kako ne biste nasjeli na njih, objasnit ću vam što su točno i gdje nailazite na njih.

Što znači lažna vijest?

Lažne vijesti ili laži eng. "Fake news". Često izgledaju kao prave vijesti kako bi što više ljudi povjerovalo, lajkalo i prosljedilo iste. Zato ih pronalazite na svojim društvenim mrežama. Svugdje gdje volite razgovarati i dijeliti uzbudljive vijesti. Lažne vijesti su napravljene da se mogu širiti.

Gdje se skrivaju lažne vijesti?

Lažljivci prikrivaju lažne vijesti kao **poruke koje izgledaju stvarno** na webu. To je zato što su mnogi ljudi znatiželjni i koriste internet kako bi saznali o novostima koje se događaju u svijetu. Prevaranti to iskorištavaju. Na primjer, lažiraju poznate web-stranice s vijestima tako što im neznatno mijenjaju imena i name ljude šokantnim naslovima. Poput vijesti s otkazanim zimskim praznicima.

Slike ili video zapisi također mogu biti lažni. Lažljivci kradu fotografije iz ozbiljnih vijesti kako bi njihove lažne vijesti izgledale stvarne.

Sa videozapisima varaju prilikom snimanja ili mijenjaju lica. Uz prave računalne programe to više nije tako teško. Ali često ti videozapisi i dalje izgledaju smiješno i možete zaključiti kada nešto nije u redu.

Lančana pisma su poruke kojima se od vas traži da ih pošaljete mnogim ljudima.

Većinu vremena dolaze od prijatelja i zabavne su. Ali neke mogu biti zastrašujuće! Stoga, obratite posebnu pozornost kada vas netko pokušava zastrašiti i potaknuti da prosljedite poruku.

Ovdje su tako lijepe pješčane plaže. Ali znate, čak i slike s odmora mogu lagati! Možete li pronaći 13 pogrešaka na drugoj slici?

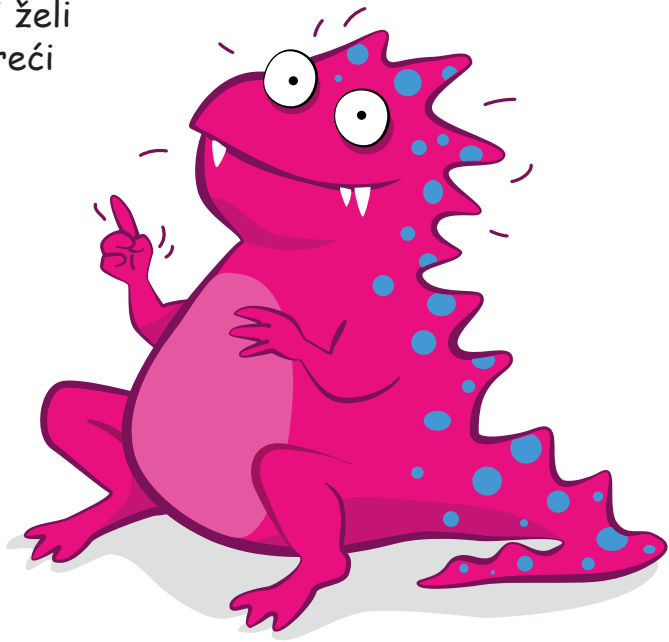

Zašto se šire lažne vijesti?

Sada znate da svatko tko šalje lažne vijesti želi da ih što više ljudi primijeti. Ovdje ću vam reći zašto prevaranti to rade:

Da zarade novac.

Mnogi prevaranti žele zaraditi novac lažnim vijestima. Što više ljudi klika, lajka i dijeli svoje lažne vijesti, to postaju bogatiji. S lančanim pismima, na primjer, krađu puno podataka kao što su email adrese ili brojevi mobitela. Zatim ih prodaju dalje.

Utječu na mišljenja

Lažne vijesti također imaju za cilj utjecati na mišljenje ljudi. Kada mnogi ljudi vjeruju lažnim informacijama i glasinama o drugima i šire ih, to može jako povrijediti druge ljude. Zamislite da u vašem razrednom razgovoru netko napiše da je kolega iz razreda nešto ukrao.

Drugi objavi poruku na Facebooku, a njegovi prijatelji je prosljede. Uskoro cijela škola zna za to i nitko više s njim ne razgovara. Ali zapravo, kolega iz razreda nije učinio ništa!

Mudrost zlatnog zmaja:

Ne vjerujte svemu što vidite na internetu.
Bolje pogledaj dvaput prije nego što širiš stvari po Internetu.

Širite vlastite glasine

Lažne vijesti se ne šire samo putem Interneta. Prije Interneta novine su ponekad širile lažne vijesti. To su se zvale „patke“. Davno prije ljudi su prenosili vijesti međusobnim razgovorom. Možete li zamisliti kakve su laži proizašle iz priča prenošenih od uha do uha! Da li se vi snalazite bolje kada prenosite informacije od uha do uha?

Pravila igre

Sva djeca stoje ili sjede jedno do drugog. Sada prvo dijete šapće riječ ili frazu svom susjedu na uho. Ostali ne smiju čuti što on ili ona govori ni pod kojim okolnostima. Drugo dijete šapće sljedećem djetetu što je razumjelo. I tako dalje... Posljednji u krugu tada naglas govori što je razumio. I prvo dijete otkriva svoju izvornu poruku. Dakle, ide oko... Sve dok svatko od vas jednom ne prošapće prvu riječ.

Savjet:

Koje ćete riječi odabrati u potpunosti ovisi o vašoj mašti? Možete upotrijebiti duge riječi. Ako smatrate da je to previše lako, možete isprobati i smiješne pjesmice ili jezikolomke kao što su:

- Cvrčak cvrči na čvoru crne smrče.
- Riba ribi grize rep.
- Medo medi ne da meda, ne da medo medi meda.

Kako razotkriti lažne vijesti

Lažne vijesti često nije lako prepoznati. Ali ako ste oprezni možete ih razotkriti. Naš popis za provjeru pomoći će vam:

1. Razmisli sam!

Lažne vijesti osmišljene su da uznemire ili uplaše druge. Prije nego što prosljedite poruku bez razmišljanja, zapitajte se: „Može li ovo doista biti istina?“

2. Provjeri izvor

Pažljivo pogledajte odakle dolaze vijesti. Poznajete li web stranicu? Provjerite jesu li imena, adrese i kontakti osoba odgovornih za stranicu stvarni.

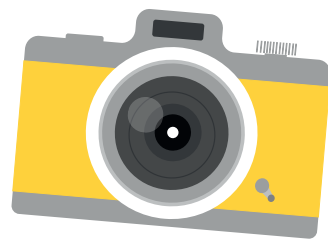

3. Informiraj se

Provjerite na Internetu je li vijest stvarna. Provjerite je li već nešto napisano o toj temi na poznatim vijestima. Postoje dodatne tražilice za djecu.

4. Provjeri slike i videozapise

Pažljivo pogledajte slike ili videozapise. Odgovara li slika tekstu poruke? Čini li se lice krivo osobi na videu? Često trikove nije tako teško uočiti.

5. Obratite pažnju na velika slova i pravopisne greške

Pazite na velika slova ili uskličnike u naslovima. Lažni ljudi s lažnim vijestima žele time privući vašu pozornost. Također, mnoge pravopisne pogreške odaju da je riječ o lažnim vijestima.

6. Pazite se na društvenim mrežama

Čuvajte se lažnih prijatelja u svojim razgovorima! Svatko se može prijaviti na kanale društvenih mreža. Provjerite je li profil stvaran.

7. Budite oprezni s lančanim pismima!

Obratite posebnu pozornost ako vas netko u vašim razgovorima poziva da prosljedite poruku. Čak i ako se čini da dolazi od prijatelja. Općenito: nemojte dijeliti lančana pisma bez da ste prethodno dobro razmislili!

8. Postavljaj pitanja

Ako niste sigurni je li poruka istinita, pitajte svoje roditelje, učitelje ili stariju braću i sestre. Oni će vam sigurno pomoći!

Istina ili laž?

Provjerite svoje znanje s našom kontrolnom listom. Je li vijest istinita ili lažna?

Ako je vijest stvarna, označite je zelenom kvačicom.

Ako je lažna vijest, označite je crvenom kvačicom.

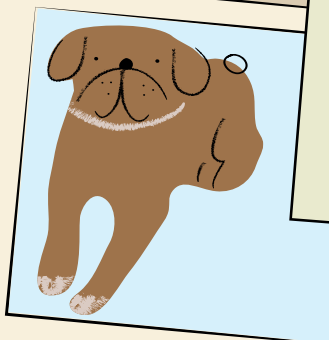
Eik ulazi u bolnicu

Ušao je kroz prozor, a ne kroz vrata: u južnoj Švedskoj, los je zalutao u bolnicu. Nije jasno koliko je ozbiljno životinja ozlijeđena tijekom obilaska.

15:10

Ljubimci u školi !!!

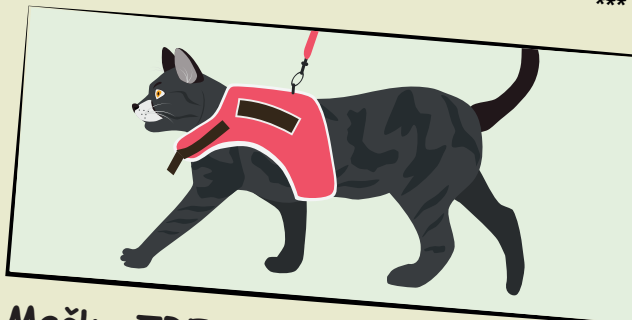
Iduće školske godine svaki učenik smije dovesti jednog kućnog ljubimca u školu. Znanstvenici kažu da učenici bolje pamte ako su ljubimci pored njih.

Autor: Gospodin Smiješni

Izvor: Vijesti-od-lažljivca-Zagreb.com

23:03

Mačke TREBA StavITI NA poVodac!

Dva njemačka oDVjetnika zahtijevaju obvezni povodac za kućne mačke. Tvrde da mačke LUTaliCe otežavaju život DRUGIM ŽIVOTINJAMA i da su upravo Ptice te koje treba zaštititi.

14:15

➔ *Proslijedeno*

Pažnja! Imam važnu informaciju za vas! Sutra ćemo dijeliti sladoled u boji u školskom dvorištu. Svima koji ga okuse izrast će šarena kosa. Ostat će zauvijek. Ovo nije lažnjak! Pošalji ovo uozorenje svim školskim prijateljima do kojih ti je talo!

Mravi broje svoje korake

Mravi također mogu brojati - i to ne samo do tri. Istraživači su to otkrili u eksperimentu s pustinjским mravima. Budući da jezivi puzavi imaju slab vid, oni također broje svoje korake kako bi sigurno stigli kući.

23:23

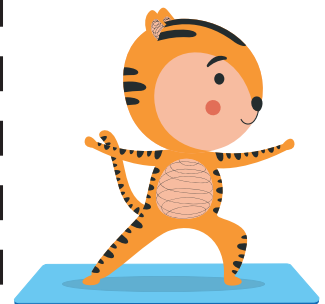
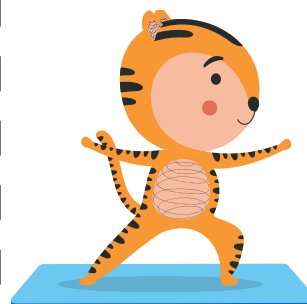
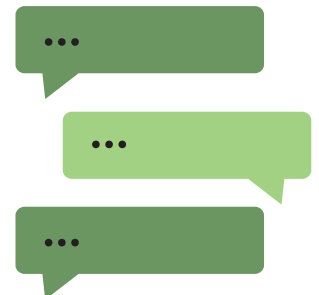
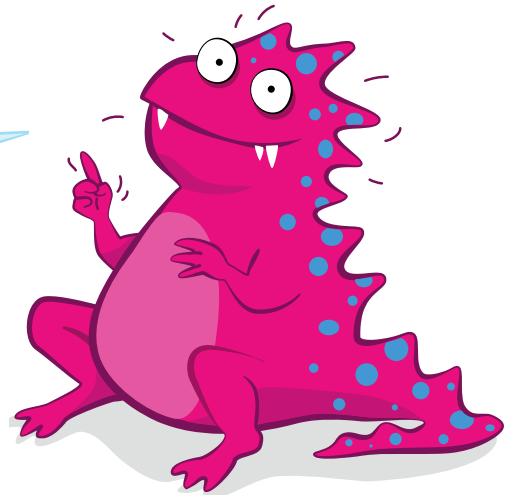
Sobovi Djeda Božićnjaka prosvjeduju

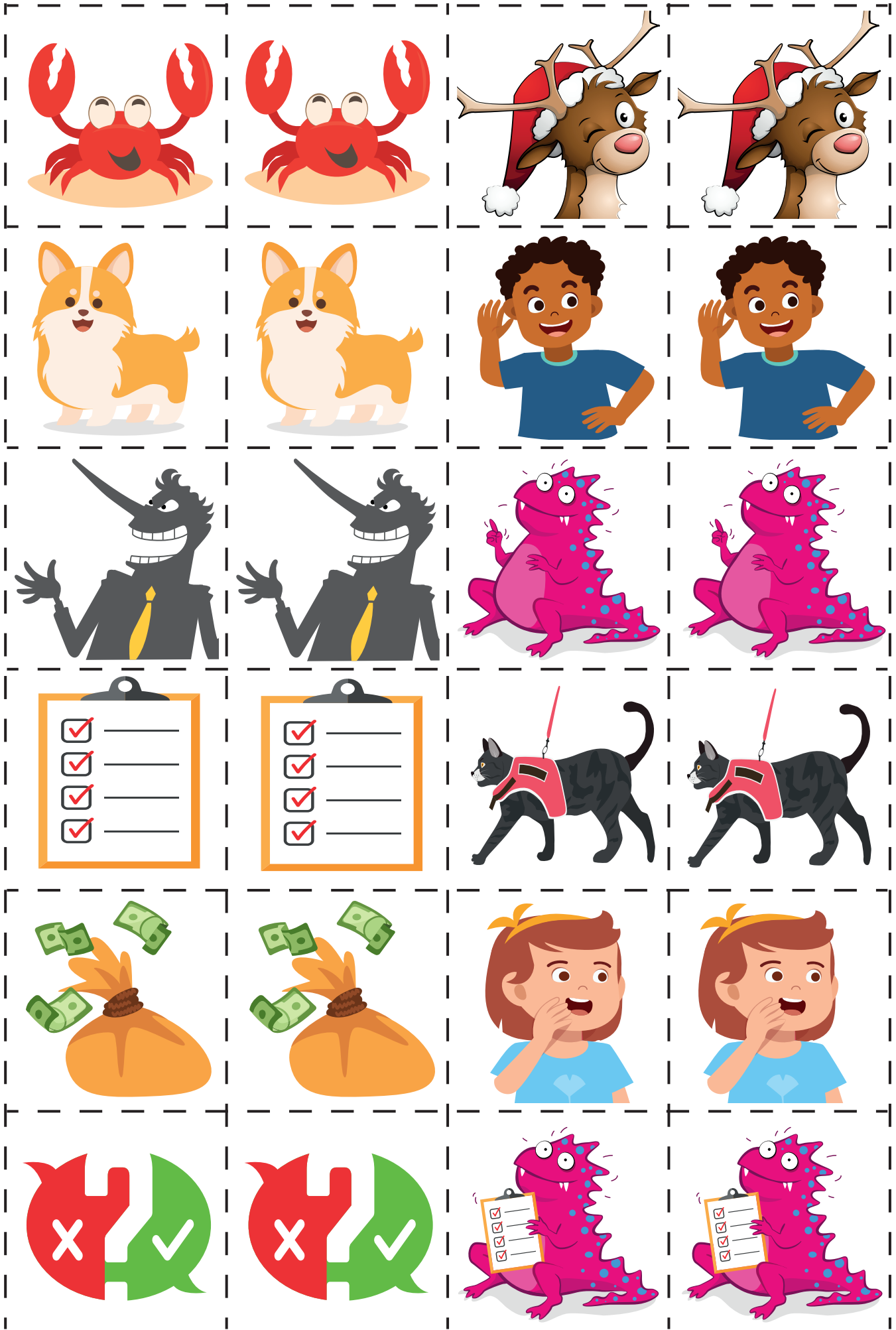
U Skandinaviji su sobbovi prosvjedovali jer više ne žele biti upregnuti ispred saonica Djeda Božićnjaka. Životinje su se okupile u nekoliko prijestolnica i trčale po božićnim tržnicama, glasno ričući. U tom procesu nitko nije ozlijeđen.

Onaj tko laže dvaput

Pаметан je onaj koji otkriva laži.
Pronađite parove u našoj igri pamćenja.
Jednostavno izrežite i počnite igrati!

Zimski praznici su spašeni

„Pa djeco, kako je prošao prvi dan u školi?“

„Nije tako loše, mama. Svi naši prijatelji su se vratili. I svi su bili dobro raspoloženi. Svatko je ispričao smiješnu priču sa svog odmora. AwareNessi nam je čak pokazala i fotografije s odmora.“

„Ali također je dobro što vam je AwareNessi jutros savjetovala da ne prenosite tu smiješnu vijest i da se prvo posavjetujete je li zimski odmor doista otkazan.“

„Da, hvala Bogu! I ostali su već vidjeli Lukinu poruku. Pitali smo našu učiteljicu odmah na prvom satu. Bila je dovoljno ljubazna da cijelom razredu objasni da vijest uopće nije istinita i da zimski odmor nije otkazan. Čak smo ga smjeli tražiti na Internetu. Onda smo svi zajedno napravili kontrolnu listu kako cijeli razred ubuduće ne bi nasjedao na takve laži na internetu. Sada visi na zidu naše učionice.“

„A Lukas?“

„Lukas nije sam napisao poruku. Netko se pokušao ušuljati u naš razredni chat pod njegovim imenom. Zatim smo svugdje izbrisali poruku.“

„Tada ste imali zaista uzbudljiv i sjajan dan u školi, djeco!“

„Da, mama. Ubuduće nećemo vjerovati svemu što pročitamo na internetu. Ali još više se veselimo zimskom odmoru!“

Iza ovog pečenog jajeta krije se slatka laž

Pečena jaja koja varaju? Naravno, to postoji. „Lažna pečena jaja“ nemaju okus kako ih zovu! Samo isprobajte ovaj slatki desert - jednostavan je i super ukusan!

Recept za četiri osobe:

250 g nemasne skute

100 - 150 ml slatkog vrhnja

2 - 3 žlice šećera u prahu

1 paket vanilin šećera

1 konzerva polovica marelice ili

breskve Limunov sok po ukusu

Evo kako se to radi:

1. Napunite skutu u zdjelu i pomiješajte je sa šećerom u prahu i limunovim sokom koliko želite.
2. U dodatnoj posudi razmutite slatko vrhnje zajedno s paketićem vanilin šećera dok ne postane čvrsta.
3. Sada pomiješajte slatko vrhnje sa skutom. Kremu rasporedite na četiri tanjura tako da izgleda kao okrugla pečena jaja.
4. Sada nedostaje samo „žumanjak“. U sredinu svake porcije stavite marelicu ili breskvu i dobili ste svoja „lažna pečena jaja“.

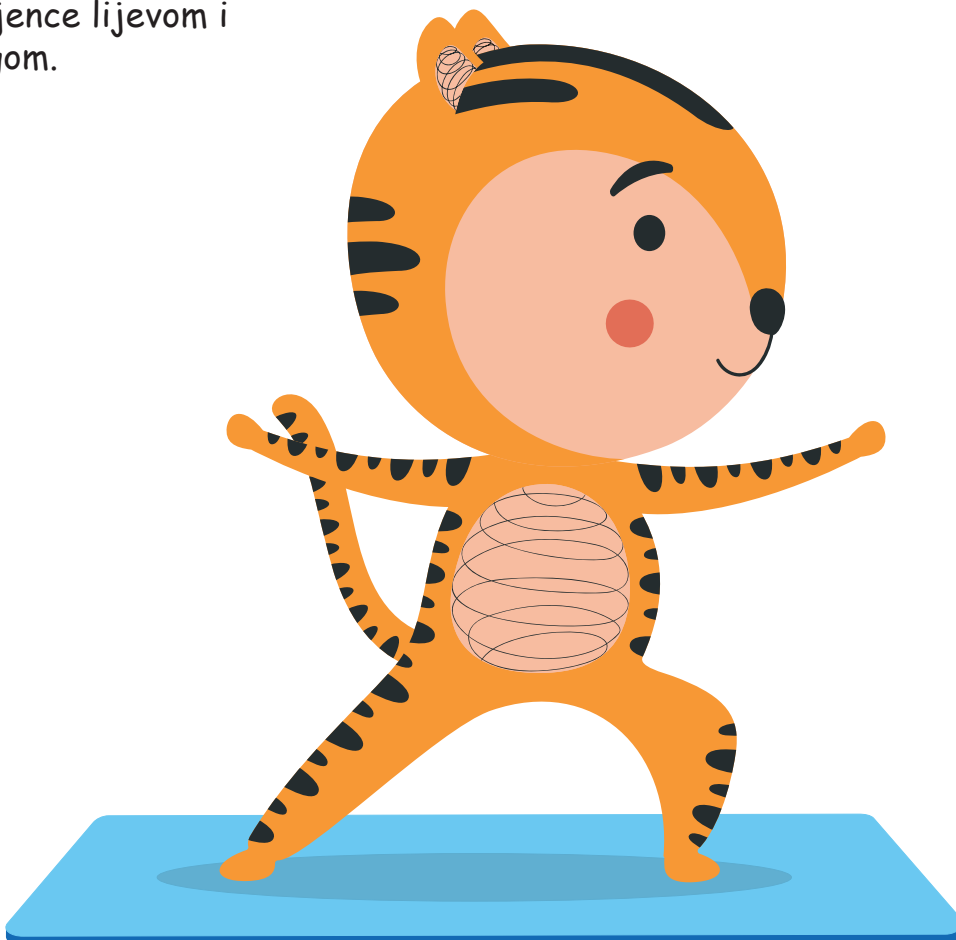
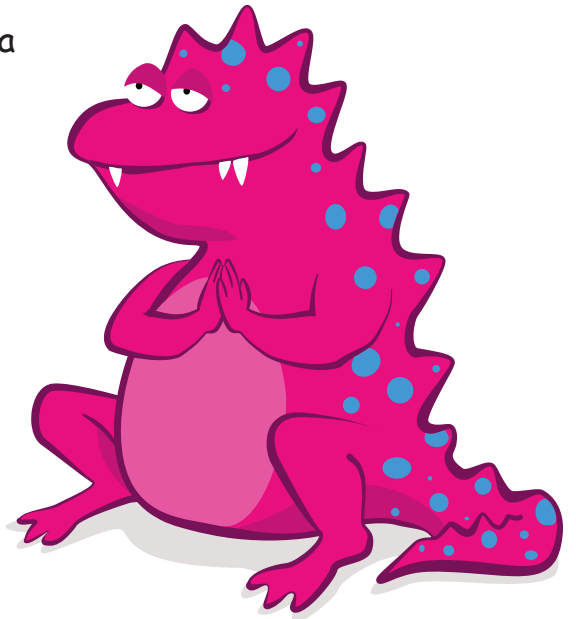
U slast!

Security Yoga

Ratnik" ili „Heroj" (Virabhadrasana) je yoga vježba koja vam daje novu energiju i čini vas snažnim. Dakle, to je prava stvar koja će vam pomoći da se obranite od lažnih vijesti.

Ovako se to radi:

1. Stanite uspravno na stražnji kraj strunjače ili tepiha.
2. Jednom nogom napravite veliki korak naprijed. Prednje stopalo pokazuje ravno naprijed. Stražnje stopalo je pod blagim kutom.
3. Zatim savijte koljeno prednje noge i istovremeno ispružite obje ruke daleko prema gore. Tvoj pogled prati tvoje ruke. Svi prsti su ispruženi.
4. Ostanite u ovom položaju i dva-tri puta duboko udahnite i izdahnite. Osjećajte se kao heroj, snažan i hrabar!
5. Sada se vratite korak natrag u početni položaj.
6. Nakratko se opustite i ponovite s drugom nogom.
7. Vježbu joga možete raditi tri puta naizmjenice lijevom i desnom nogom.

Rezultati kviza

Provjerite jeste li sve napravili kako treba!

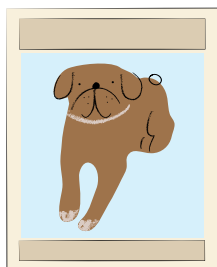
Eik ulazi u bolnicu

Ova vijest je istinita. Doista se dogodilo. Zašto je los htio posjetiti liječnika bez dogovora, nije poznato.

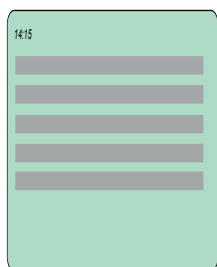
Mačke TREBA StavITI NA poVodac!

Ovo je lažna vijest. Jeste li otkrili pravopisne pogreške? Velika slova i uskličnik u naslovu pokazuju da se radi o lažnoj vijesti.

Ljubimci u školi !!!

Ovo je lažna vijest. Iako bi s vašim ljubimcem u školi bilo zabavnije. Vijest se otkriva kao lažna vijest zbog velikog broja pravopisnih pogrešaka, velikih slova i uskličnika u naslovu. I izvor i ime autora također zvuče čudno.

➡ Proslijeđeno

Ovo je lažna vijest! Lančano pismo puno je pravopisnih pogrešaka i prijeti vam zabrinjavajućim vijestima. Pravi ukusni sladoled ne boji kosu.

Mravi broje svoje korake

Ova vijest je istinita. Mravi pronalaze put kući samo brojeći svoje korake. Ako ne broje točno, samo se zaustavljaju na maloj udaljenosti od svog doma.

Sobovi Djeda Božičnjaka prosvjeduju

Ovo je lažna vijest. Na prvi se pogled čini da je ova vijest istinita. Ali svi znate da životinje ne idu na demonstracije. I detektivi među vama primijetit će pravopisne pogreške.

Deutsche Telekom Security GmbH

Kontakt: Andrea Bindel-Schönmetzler

E-Mail: Security-Awareness@telekom.de

Hrvatski Telekom d.d. Informacijska sigurnost & Awareness

Fantastična radna bilježnica i bojanka o sigurnosti dostupna je i za osobnu upotrebu te se može distribuirati novim obožavateljima AwareNessija u nekomercijalne svrhe.